

**PREHĽAD MIMORIADNYCH
UDALOSTÍ V ENERGETIKE**

**RADIAČNÁ UDALOSŤ NA
JADROVOM ZARIADENÍ**

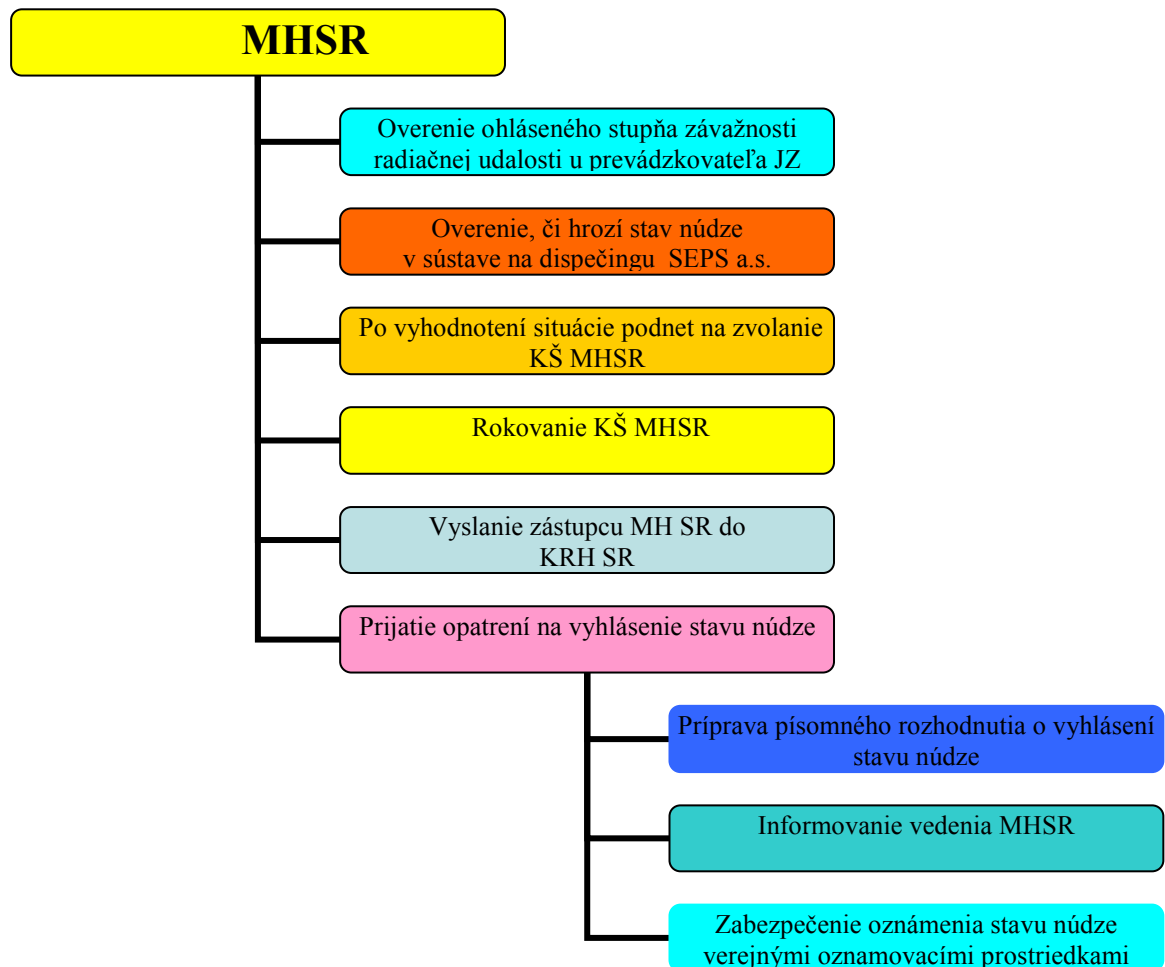
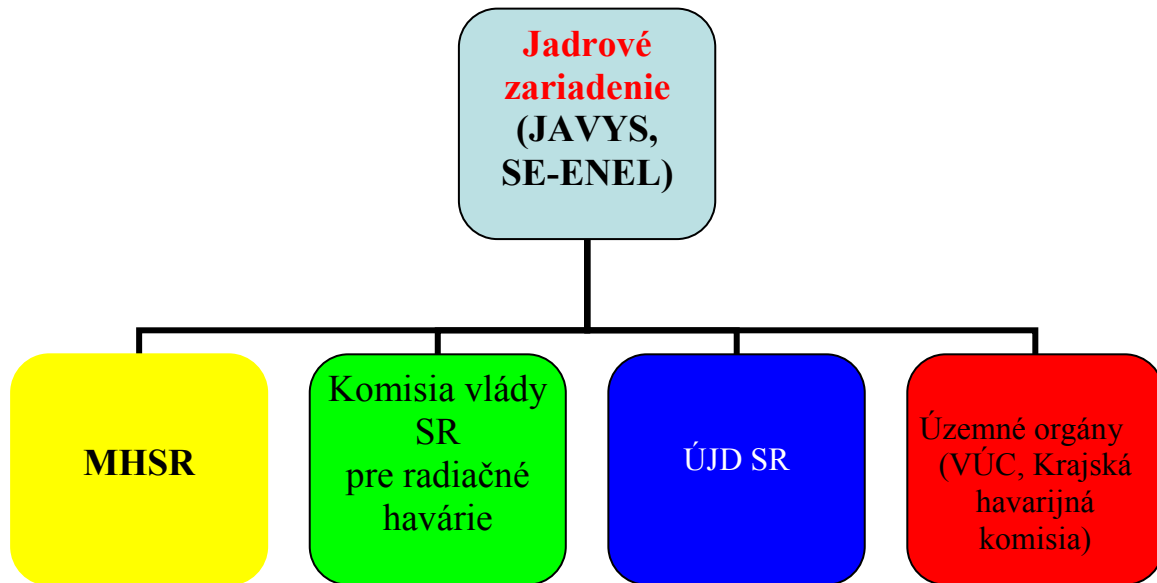
**STAV NÚDZE V
ELEKTROENERGETIKE**

**STAV NÚDZE V
PLYNÁRENSTVE**

STAV ROPNEJ NÚDZE

**STAV NÚDZE V TEPELNEJ
ENERGETIKE**

RADIAČNÁ UDALOSŤ NA JADROVOM ZARIADENÍ

MEDZNÉ STAVY

- medzným stavom pre informovanie MHSR je vznik radiačnej udalosti ktoréhokoľvek stupňa
- medzným stavom pre zvolanie a začatie činnosti Komisie vlády SR je vznik radiačnej udalosti 3. stupňa „ núdzový stav v okolí jadrového zariadenia “
- medzným stavom pre vyhlásenie stavu núdze je: nedostatok a nezabezpečenie dostatku elektriny v prenosovej a distribučnej sústave alebo pokles frekvencie pod 49,0 Hz

Jadrovými zariadeniami v pôsobnosti MH SR sú:

v Jadrovej vyradovacej spoločnosti a.s. Jaslovské Bohunice

- Jadrová elektráreň A1 Jaslovské Bohunice
- Jadrová elektráreň V1 Jaslovské Bohunice
- Republikové uložište rádioaktívnych odpadov Mochovce
- Bohunické spracovateľské centrum rádioaktívnych odpadov Jaslovské Bohunice
- Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov Mochovce

v SE-ENEL a.s. –

- Jadrová elektráreň V2 Jaslovské Bohunice
- Jadrová elektráreň EMO 1, 2 Mochovce

Udalosti na jadrových zariadeniach sú podľa stupňa závažnosti klasifikované (vyhláška 55/2006 Z.z.) nasledovne:

Stupne závažnosti radiačných udalostí sú :

- a) 1. stupeň "pohotovosť" pre stav, pri ktorom je ohrozené alebo narušené plnenie bezpečnostných funkcií, sú narušené alebo nefunkčné bezpečnostné bariéry, hrozí únik rádioaktívnych látok alebo unikli rádioaktívne látky, čo môže viesť alebo vedie k nedovolenému ožiareniu osôb v stavebných objektoch jadrového zariadenia a v prípade nepriaznivého vývoja udalosti hrozí únik rádioaktívnych látok mimo stavebných objektov jadrového zariadenia,
- b) 2. stupeň "núdzový stav na území jadrového zariadenia" pre stav, ktorý môže viesť alebo vedie k úniku rádioaktívnych látok mimo stavebných objektov jadrového zariadenia a na jeho územie,
- c) 3. stupeň "núdzový stav v okolí jadrového zariadenia" pre stav, ktorý môže viesť alebo vedie k závažnému úniku rádioaktívnych látok do okolia jadrového zariadenia.

Oznámenie radiačnej udalosti:

Oznámenie vykoná vedúci predbežnej organizácie havarijnej odozvy na jadrovom zariadení (JZ) okamžite po jej vzniku v zmysle vnútorného havarijného plánu JZ a ohlásí stupeň závažnosti vzniknutej radiačnej udalosti. Sekcia energetiky MHSR preberie informáciu o radiačnej udalosti prostredníctvom vyzostievacieho zariadenia HADOS a telefonickým a faxovým oznámením. Zástupca sekcie energetiky je tiež členom Komisie vlády SR pre radiačné havárie, ktorá je informovaná súbežne.

Generálny riaditeľ alebo ním poverený zástupca sekcie energetiky po prevzatí informácie ohľadom stupňa závažnosti radiačnej udalosti zabezpečí overenie ohláseného stupňa závažnosti radiačnej udalosti, a následne overuje, či hrozí stav núdze v elektrizačnej sústave.

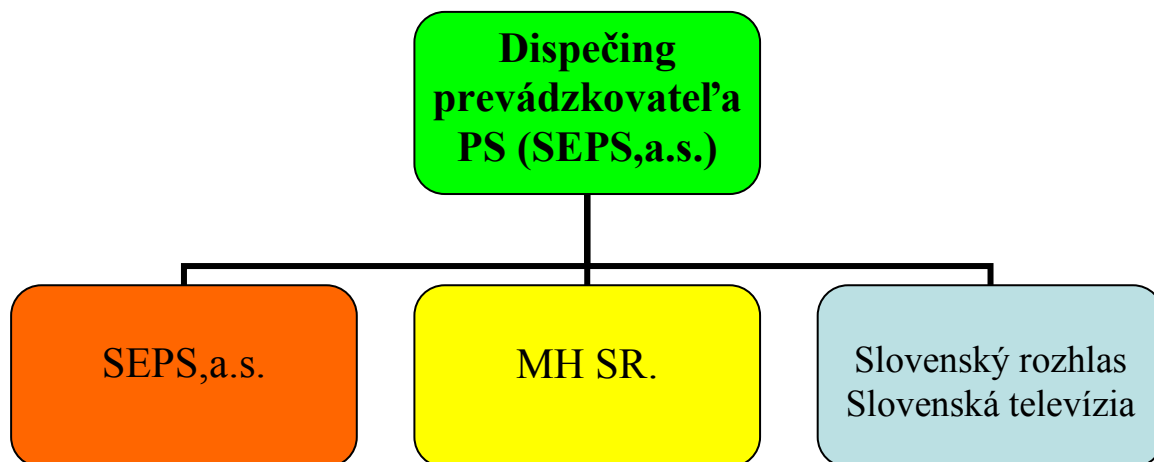
Medzi povinnými subjektmi vyrozumienia je, ak sa jedná o obmedzenie výroby, aj dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy SEPS a.s. Bratislava (ďalej len Dispečing), ktorý zhodnotí dopady do sústavy, či nie je potrebné z dôvodov straty zdrojov vyhlásiť stav núdze, a v prípade potreby odošle na MHSR návrh na vyhlásenie stavu núdze.

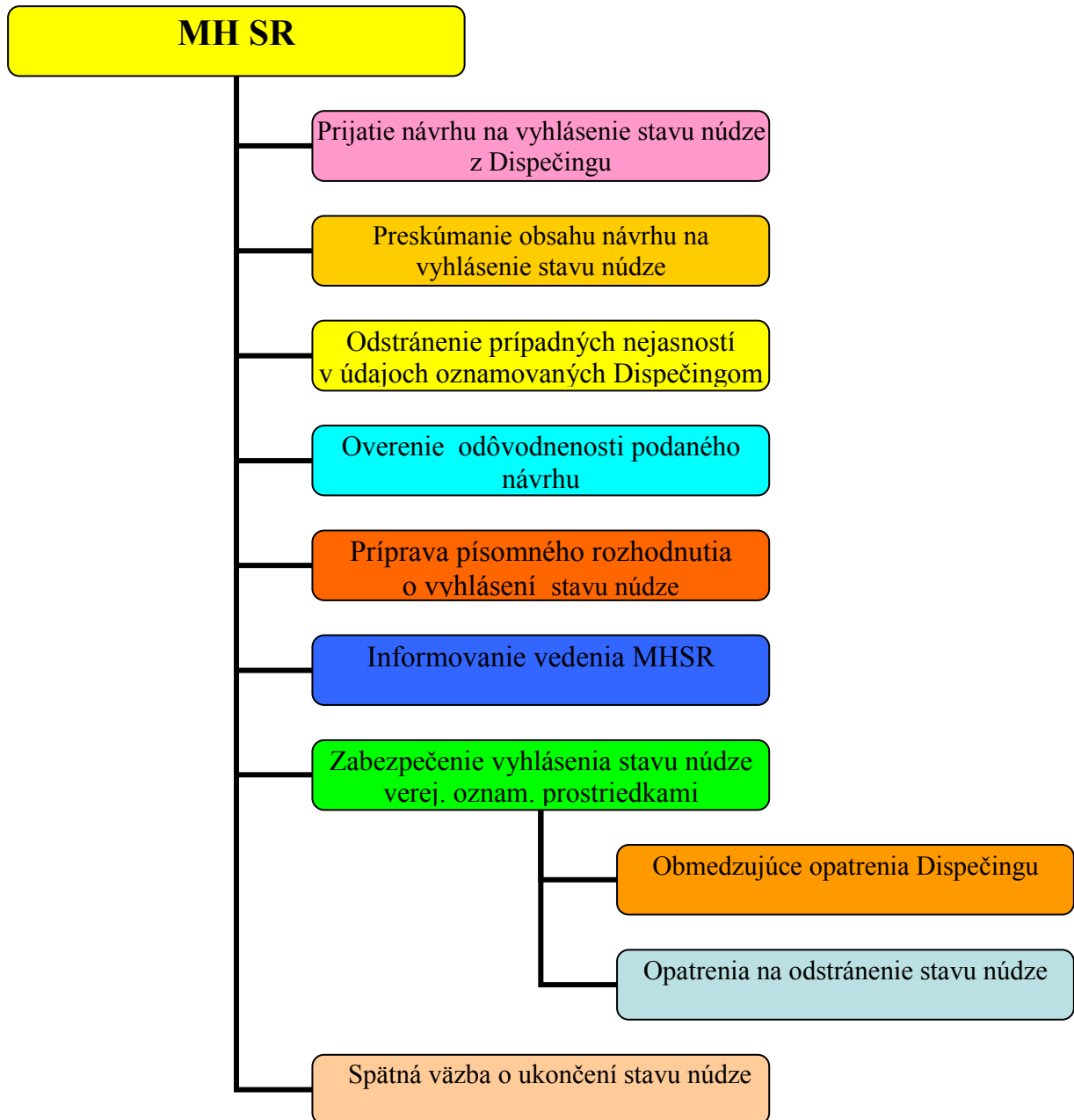
Po vyhodnotení situácie generálny riaditeľ sekcie energetiky dá podnet na zvolanie Krízového štábu MH SR a zúčastní sa jeho rokovania.

Generálny riaditeľ sekcie energetiky v nadväznosti na preskúmanie návrhu Dispečingu na vyhlásenie stavu núdze na vymedzenom území alebo časti vymedzeného územia Slovenskej republiky pripraví, podľa § 14 zákona 656/2004 Z.z. o energetike, návrh rozhodnutia o vyhlásení stavu núdze a informuje o návrhu rozhodnutia vedenie MH SR. Dispečing postupuje pri doručovaní návrhu na vyhlásenie stavu núdze podľa príslušných ustanovení vyhlášky 206/2005 Z.z.

Ministerstvo vyhlasuje stav núdze rozhodnutím ministra prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov.

STAV NÚDZE (SN) V ELEKTROENERGETIKE

MEDZNÉ STAVY

Medznými stavmi pre vyhlásenie stavu núdze v elektroenergetike je:

- stav keď je nedostatok elektriny v prenosovej a distribučnej sústave, a nie je možné zabezpečiť jej dostatok
- stav keď je potrebná likvidácia porúch v prenosovej a distribučnej sústave
- stav pri vzniku poklesu frekvencie pod 49,0 Hz

Návrh na vyhlásenie stavu núdze v elektroenergetike

Oznámenie návrhu zabezpečí zástupca Dispečingu podľa dikcie ustanovenia § 1 vyhlášky MH SR č. 206/2005 Z.z. Návrh na vyhlásenie stavu núdze vrátane jeho odôvodnenia doručuje Dispečing ministerstvu telefaxom alebo elektronickou poštou a v písomnej forme ho potvrdí do 24 hodín.

Generálny riaditeľ sekcie energetiky v nadväznosti na preskúmanie návrhu Dispečingu na vyhlásenie stavu núdze na vymedzenom území alebo časti vymedzeného územia Slovenskej republiky pripraví, podľa § 14 zákona 656/2004 Z.z. o energetike, návrh rozhodnutia o vyhlásení stavu núdze a informuje o návrhu rozhodnutia vedenie MH SR. Dispečing postupuje pri doručení návrhu na vyhlásenie stavu núdze podľa príslušných ustanovení vyhlášky 206/2005 Z.z.

Ministerstvo **vyhlasuje stav núdze** rozhodnutím ministra prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov, Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie.

Pri vyhlásení stavu núdze v elektroenergetike rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR a na predchádzanie stavu núdze vyhlasuje Dispečing na vymedzenom území alebo jeho časti **obmedzujúce opatrenia v elektroenergetike** vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch, ako aj telefonickým oznámením odberateľom z prenosovej sústavy a dispečingom prevádzkovateľov distribučných sústav. Dispečing prevádzkovateľa distribučnej sústavy oznámi obmedzujúce opatrenie v elektroenergetike odberateľom.

Obmedzujúce opatrenia v elektroenergetike sú uplatňované ako plán obmedzovania spotreby, havarijný vypínací plán a frekvenčný plán.

Plán obmedzovania spotreby je obmedzujúcim opatrením, ktoré je realizované pri nedostatku elektriny v prenosovej sústave a distribučnej sústave, ak nie je možné zabezpečiť jej dostatok.

Havarijný vypínací plán je obmedzujúcim opatrením, ktoré je uplatňované prevádzkovateľom prenosovej sústavy a distribučnej sústavy na prerušenie dodávky elektriny odberateľom, ako aj likvidácie porúch v prenosovej a distribučnej sústave.

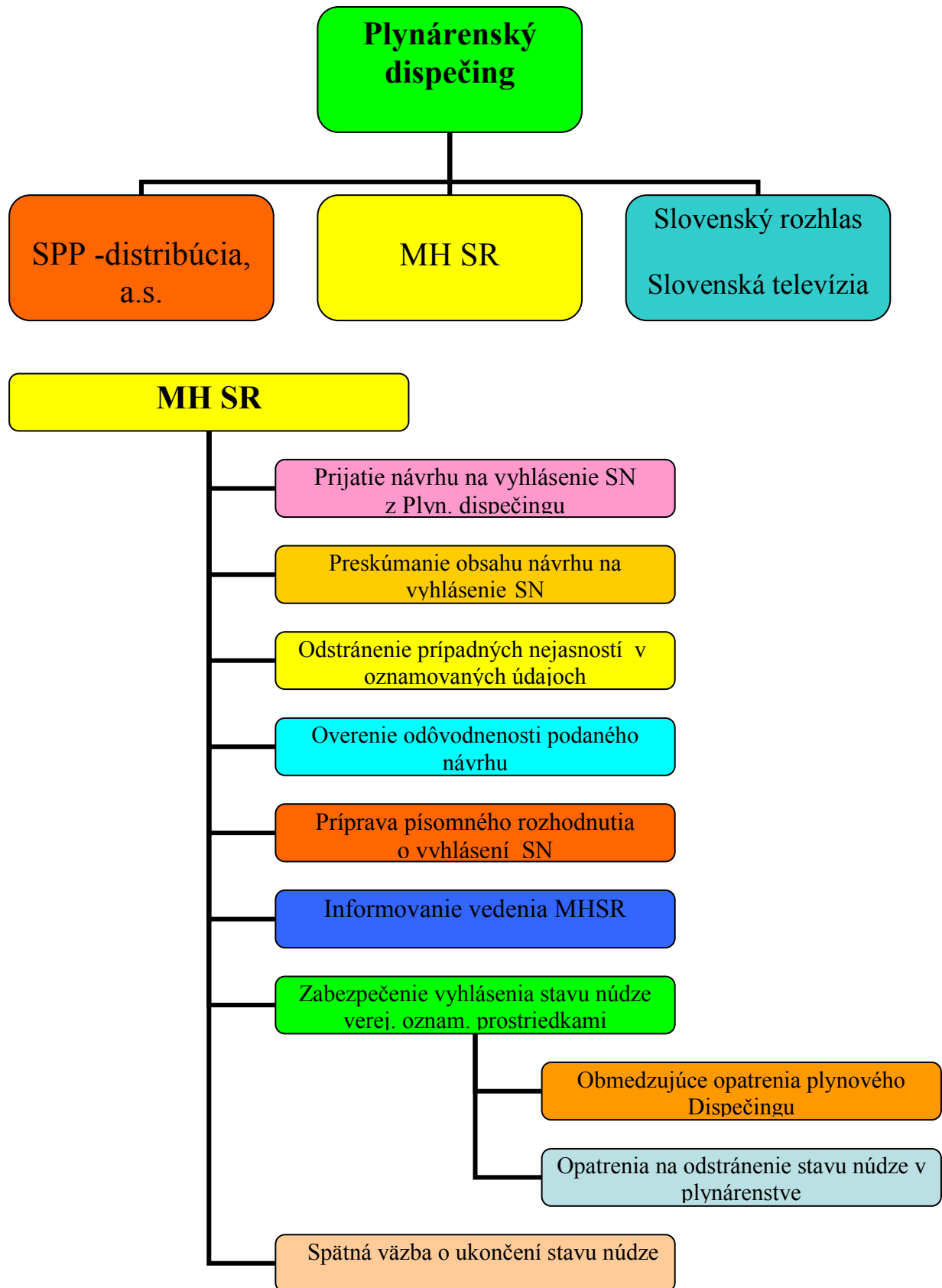
Frekvenčným plánom sa riadi prevádzkovateľ prenosovej sústavy a prevádzkovateľ distribučnej sústavy pri realizácii prerušenia dodávky elektriny z dôvodu poklesu frekvencie pod 49,0 Hz, ktorý je realizovaný automaticky použitím technických zariadení.

Opatrenia na odstránenie stavu núdze sú vykonávané ako osobitné technické postupy na obnovenie prevádzky prenosovej a distribučnej sústavy v čo najkratšom možnom čase.

Dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy postupuje na základe plánu obrany proti šíreniu porúch a plánu obnovy po rozpade sústavy, v súlade s konkrétnou situáciou v prenosovej sústave alebo distribučnej sústave.

MH SR do opatrení na odstránenie stavu núdze nezasahuje, od Dispečingu môže požadovať iba spätnú väzbu o vykonaní týchto opatrení a odstránení stavu núdze, o čom neformálnym spôsobom **informuje** prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov.

STAV NÚDZE (SN) V PLYNÁRENSTVE

MEDZNÉ STAVY

Medzným stavom pre vyhlásenie SN v plynárenstve je rozdiel medzi zdrojmi a spotrebou plynu tj. situácia pri ktorej nie je dostatok zdrojov pre pokrytie požiadaviek základného odberového stupňa.

Návrh na vyhlásenie stavu núdze v plynárenstve

Oznámenie vykoná zástupca plynárenského dispečingu prevádzkovateľa distribučnej sústavy a.s. SPP- distribúcia Bratislava (plynárenský dispečing) na základe ustanovenia § 1 vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR č. 206/2005 Z.z. Návrh na vyhlásenie stavu núdze vrátane jeho odôvodnenia doručí ministerstvu telefaxom alebo elektronickou poštou a v písomnej forme ho potvrdzuje do 24 hodín.

Generálny riaditeľ sekcie energetiky pripraví v nadväznosti na komplexné preskúmanie a posúdenie návrhu plynárenského dispečingu na vyhlásenie stavu núdze návrh rozhodnutia o vyhlásení stavu núdze na základe § 14 zákona 656/2004 Z.z. o energetike a informuje vedenie MH SR.

Ministerstvo **vyhlási stav núdze** rozhodnutím ministra prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov, Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie, podľa príslušných ustanovení vyhlášky MH SR č. 206/2005 Z.z.

Pri vyhlásení stavu núdze v plynárenstve rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR vyhlasuje plynárenský dispečing vo verejnoprávnych oznamovacích prostriedkoch na vymedzenom území alebo jeho časti **obmedzujúce opatrenia v plynárenstve**.

Obmedzujúce opatrenie v plynárenstve smerujúce k odstráneniu rozdielu medzi zdrojmi a spotrebou plynu vykonáva plynárensky dispečing uplatnením

- a) obmedzujúcich odberových stupňov,
- b) havarijného odberového stupňa,
- c) obmedzujúcich vykurovacích kriviek.

Obmedzujúce odberové stupne sú odvodené od základného odberového stupňa a predstavujú denné percentuálne zníženie zmluvne dohodnutého množstva plynu. Základným odberovým stupňom je odberový stupeň č. 3, podľa ktorého je odber plynu uskutočňovaný v plnom rozsahu podľa zmluvne dohodnutého množstva plynu. Obmedzujúce odberové stupne plynárensky dispečing uplatní u odberateľov, u ktorých viacej ako 50 % ročného odberu plynu nezávisí od vonkajšej teploty ovzdušia.

Havarijným odberovým stupňom je stupeň č. 10, pri ktorom je nulový odber plynu. Pri jeho vyhlásení je dodávka plynu prerušená pre všetkých odberateľov.

Obmedzujúce vykurovacie krivky sú odvodené od základnej vykurovacej krivky, predstavujú zníženie denného odberu plynu v porovnaní s vykurovacou krivkou základnou, stanovujú výšku denného odberu vo vzťahu k zmluvne dohodnutému množstvu plynu. Základnou vykurovacou krivkou je prvá vykurovacia krivka, pri ktorej odberateľ uskutočňuje odber plynu na vykurovanie objektov bez obmedzenia. Obmedzujúce vykurovacie krivky sú

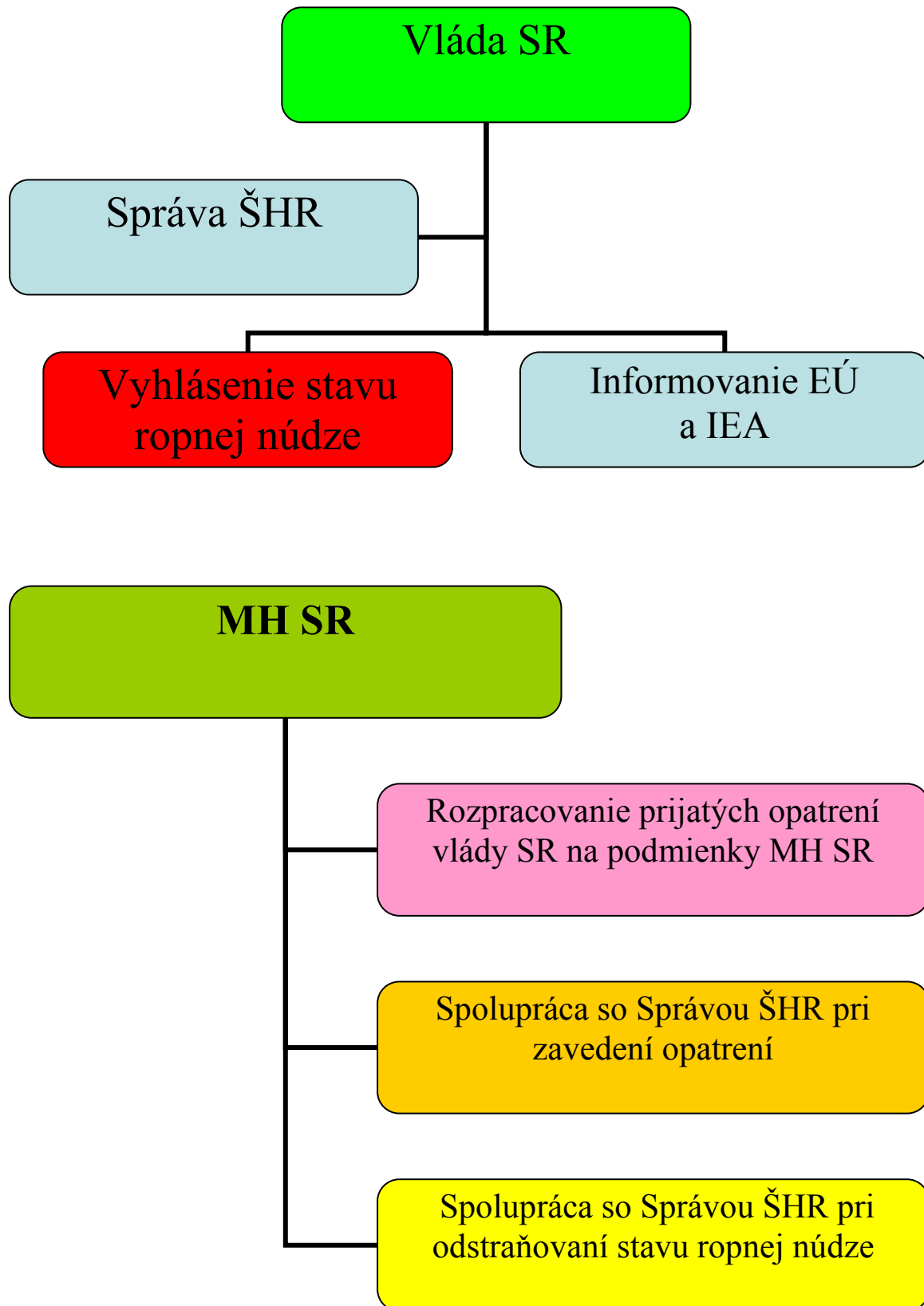
uplatňované pre odberateľov, u ktorých viac ako 50 % ročného odberu plynu závisí od vonkajšej teploty ovzdušia.

Opatrenia na **odstránenie stavu núdze** sú vykonávané ako osobitné technické postupy na obnovenie riadnej prevádzky prepravnej a distribučnej siete v najkratšom možnom čase.

Pri odstraňovaní stavu núdze sú povinné postupovať plynárenské podniky podľa schválených havarijných plánov a podľa pokynov plynárenského dispečingu, prípadne vlastného dispečingu.

MH SR do opatrení na odstránenie stavu núdze nezasahuje, od plynárenského dispečingu môže požadovať iba spätnú väzbu o vykonaní týchto opatrení a odstránení stavu núdze, o čom neformálnym spôsobom **informuje** prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov.

VYHLÁSENIE STAVU ROPNEJ NÚDZE

MEDZNÝ STAV

Stav ropnej núdze vyhlasuje vláda Slovenskej republiky nariadením, ak priemerný mesačný čistý dovoz ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov sa natoľko zníži oproti priemernému mesačnému čistému dovozu z predchádzajúceho kalendárneho roku (prípadne ak sa očakáva takéto zníženie, alebo ťažkosti v zásobovaní), že z toho plynúce nepriaznivé následky možno odstrániť resp. zmierniť len prijatím stavu ropnej núdze.

Stav ropnej núdze

Návrh na vyhlásenie stavu ropnej núdze a opatrení na jej riešenie predkladá predseda Správy štátnych hmotných rezerv SR vláde Slovenskej republiky predseda (ďalej len "Správa ŠHR"). Stav ropnej núdze sa začína dňom, ktorý vyhlási vláda SR.

Ak pominú dôvody uvedené v odseku 1, vláda SR nariadením na návrh predsedu Správy rezerv odvolá stav ropnej núdze a opatrenia na riešenie stavu ropnej núdze. Vyhlásenie a odvolanie stavu ropnej núdze vláda oznamuje aj vo verejných oznamovacích prostriedkoch.

Opatrenia na riešenie stavu ropnej núdze

V čase stavu ropnej núdze vláda SR nariadením prijme na obmedzenie spotreby ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov niektoré z týchto opatrení:

- a) obmedzenie rýchlosti jazdy motorových vozidiel,
- b) obmedzenie alebo zákaz používania niektorých skupín motorových vozidiel
- c) obmedzenie otváracie doby čerpacích staníc
- d) obmedzenie alebo zákaz predaja ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov
- e) určenie regulačných opatrení dodávateľom ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov
- f) dočasné obmedzenie alebo zákaz vývozu ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov

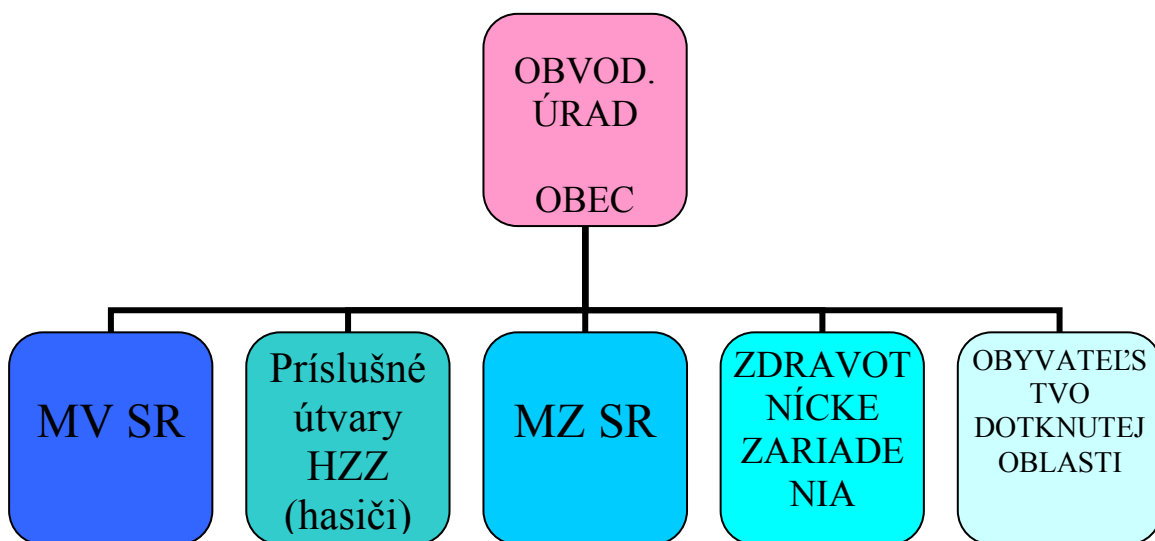
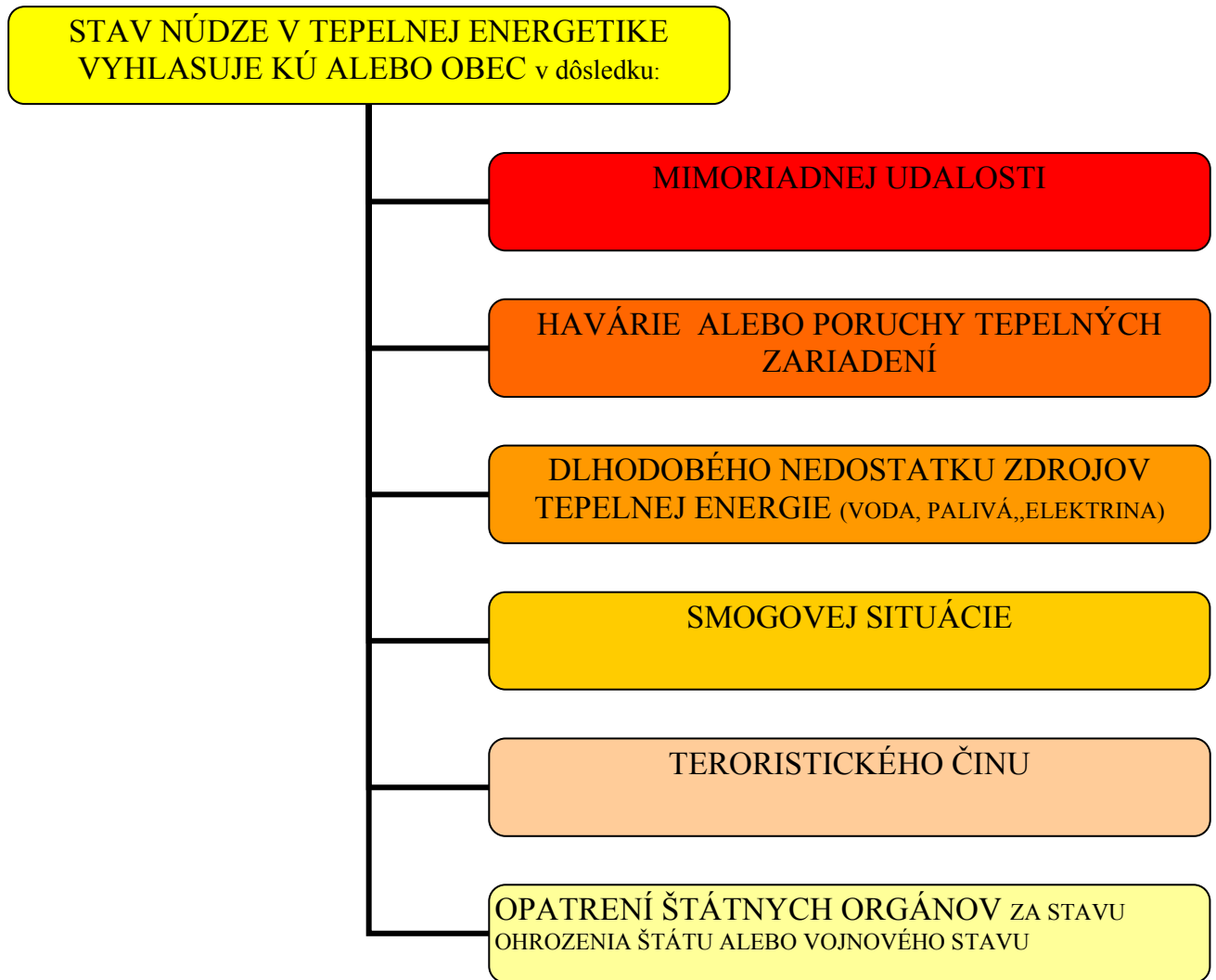
Na prekonanie stavu ropnej núdze môže vláda SR na návrh predsedu Správy ŠHR dať súhlas na predaj alebo pôžičku núdzových zásob pod minimálny limit, a určiť termín ich doplnenia alebo vrátenia.

Počas stavu ropnej núdze sú spracovatelia ropy povinní spracovať ropu a ropné polotovary z núdzových zásob na ropné výrobky.

Vláda SR na návrh predsedu Správy ŠHR môže vyhlásiť okruh subjektov alebo činností, na ktoré sa opatrenia na riešenie stavu ropnej núdze nevzťahujú; v individuálnych prípadoch môže udeliť výnimku z vyhlásených opatrení z dôvodu ohrozenia života, zdravia a majetku.

Rozpracovanie opatrení vlády SR na podmienky rezortu a spoluprácu so Správou ŠHR pri zavedení prijatých opatrení a odstránení stavu ropnej núdze zabezpečuje generálny riaditeľ sekcie energetiky.

Správa ŠHR informuje Európsku úniu a Medzinárodnú energetickú agentúru pri predchádzaní aj riešení stavu ropnej núdze.

Stav núdze v zásobovaní teplom je vyhlasovaný v zmysle Zákona 657/2004 Z.z. z 26. októbra 2004 o tepelnej energetike. MHSR zasahuje do tejto oblasti len stanovovaním legislatívneho rámca, v ktorom prebieha riadenie tejto udalosti.

Vyhlasovanie stavu núdze v tepelnej energetike

Stav núdze v tepelnej energetike je zníženie alebo prerušenie dodávok tepla alebo vyradenie sústavy tepelných zariadení z činnosti na území kraja, viacerých obcí alebo obce na obdobie dlhšie ako 48 hodín, ktoré vzniklo v dôsledku

- a) mimoriadnej udalosti alebo
- b) havárie alebo poruchy tepelných zariadení,
- c) dlhodobého nedostatku zdrojov tepelnej energie, ktorými sú palivá, elektrina a voda,
- d) smogovej situácie podľa osobitných predpisov,
- e) teroristického činu,
- f) opatrení štátnych orgánov za stavu ohrozenia štátu alebo vyhlásenia vojnového stavu.

Stav núdze v tepelnej energetike vyhlasuje a odvoláva pre územie kraja alebo jeho časti obvodný úrad v sídle kraja a pre územie obce obec.

Súčasťou vyhlásenia stavu núdze v tepelnej energetike je aj vyhlásenie rozsahu obmedzujúcich opatrení na spotrebu tepla a rozsahu povinností držiteľov povolení a ostatných fyzických osôb a právnických osôb na odstránenie stavu núdze.

Koordináciu obmedzujúcich opatrení a povinností zabezpečuje

- obvodný úrad v sídle kraja, ak stav núdze v tepelnej energetike bol vyhlásený na území kraja alebo jeho časti,
- obec, ak stav núdze v tepelnej energetike bol vyhlásený na území obce.

Orgán, ktorý stav núdze vyhlásil, je povinný informovať ministerstvo vnútra, príslušné hasičské záchranné zbory, ministerstvo zdravotníctva a príslušné zdravotnícke orgány o predpokladanom trvaní obmedzenia dodávok tepelnej energie. Povinnosť informovania MH SR nie je stanovená obligatórne.

Držiteľ povolenia na rozvod tepla pri tepelných sieťach zásobovaných viac ako 50 % z jedného zdroja je povinný zistiť účinky výpadu tohto zdroja a podľa výsledku zabezpečiť vstupy do tepelnej siete na pripojenie náhradných zdrojov.